

Motion till riksdagen

1989/90:So31

av Gullan Lindblad och Birger Hagård (båda m)
med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Forskning om amalgam och andra dentalmaterial

Frågan om biverkningar av amalgam som tandlagningsmaterial har debatterats under många år. Många människor sätter symptom i samband med kvicksilver från lagningar med amalgam och deras oro har på senare år tagits på allvar. Den s. k. LEK-utredningen (Lågdos-Effekter av Kviksilver) sade i sin rapport den 19 maj 1987 att "amalgam är ett ur toxikologisk synpunkt olämpligt tandfyllnadsmaterial, som skall avvecklas när lämpliga ersättningsmaterial tagits fram". Hittills har emellertid inga sådana presenterats. Det har tvärtom visat sig att flera ersättningsmaterial har dålig hållbarhet eller t. o. m. innehåller giftiga ämnen, vilket en forskare i Linköping slog larm om hösten 1988.

Fortsatt forskning på området är mycket angelägen. Undertecknade motionärer har i flera års tid föreslagit ökade resurser till forskning om amalgam och andra dentalmaterial. Socialutskottet skrev – bl. a. i anledning av vår motion – i sitt betänkande 1988/89:SoU 7 att det behövs mer forskning kring eventuella hälsorisker med amalgam. Utskottet ställde sig därmed bakom socialstyrelsens forskningsförslag – utarbetat av professor emeritus Lars Friberg – liksom dess förslag om inrättandet av ett produktregister samt ett biverkningsregister. Utskottet ansåg att forskningen i hög grad vore betjänt av dessa register, som vi ävenledes motionerat om sedan förslagen framställdes 1986.

I socialutskottets betänkande 1988/89:SoU 28 betonades återigen vikten av det tvärsaktiella forskningsprogrammet, till vilket det enligt beräkningar 1987 erfordrades sammanlagt ca 16 milj. kr. under en fyraårsperiod. För att forskningsprogrammet skulle kunna genomföras i enlighet med riksdagens intentioner anvisade riksdagen ett reservationsanslag på 3 milj. kr. för budgetåret 1989/90. Medicinska forskningsrådet hade tidigare genom omprioriteringar frigjort 1 milj. kr. för forskning kring amalgam. Socialutskottet förutsatte att forskningsprogrammet fr.o.m. budgetåret 1990/91 skulle säkerställas genom ordinarie anslag. Utskottet uttalade också att det är angeläget att man arbetar för att en gemensam nordisk forskning skall komma till stånd när det gäller amalgamfrågan.

I socialutskottets betänkande 1989/90:SoU7 hänvisade utskottet till sitt ti-

digare uttalande att forskningen i hög grad vore betjänt av ett register över rapporterade biverkningar liksom av införandet av ett produktregister. Utskottet fann det angeläget att dessa frågor fick en snar lösning.

Mot. 1989/90
So31

En segsliten fråga

Regeringen förhalade länge frågan om tvärsektoriell forskning och ett åtgärdsprogram för produktkontroll och tillsyn av dentala material genom att koppla ihop dessa förslag med frågan om tillsynen av den medicinsk-etiska säkerheten och den förestående omorganisationen av socialstyrelsens läkemedelsavdelning. Samtidigt med forskningspropositionen föreligger nu en proposition om en ny myndighet för kontroll och tillsyn på läkemedelsområdet m.m., och vi motionerar i anledning härav återigen om att frågan om produktkontroll och biverkningsregister omgående måste komma till en lösning, inte minst med tanke på dess betydelse för forskningen.

De viktiga frågorna rörande fortsatt forskning kring amalgamet och alternativa tandlagningsmaterial måste få en lösning. Vi uttrycker vår tillfredsställelse med att regeringen nu föreslår ett anslag om ytterligare 3 milj. kr. Vi förutsätter att årliga anslag beviljas så att det av socialstyrelsen framlagda forskningsprogrammet kan fullföljas och att en årlig uppräknings sker i förhållande till kostnadsfördyringen.

Vid socialutskottets behandling av ärendet i maj 1989 redogjordes för en motion ställd till Nordiska rådet av Sten Svensson (m), där han tagit upp frågan rörande gemensam nordisk forskning kring amalgam m.m. Utskottet uttalade enhälligt att det var angeläget att arbeta för en sådan.

Vid Nordiska rådets nyligen avhållna session redogjordes för en omfattande remissomgång av motionen. Många tunga remissinstanser, t.ex. Nordiska läkemedelsnämnden, Finska tandläkarsällskapet, Karolinska institutet och Lunds universitet hade uttalat sig för ett gemensamt nordiskt forskningssamarbete genom Nordiska nämnden för odontologisk materialprovning. Detta blev Nordiska rådets beslut, vilket ytterligare understryker frågans vikt och betydelse.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av årliga anslag till forskning om amalgam och andra dentalmaterial så att det av socialstyrelsen framlagda tvärsektoriella forskningsprogrammet kan genomföras under den avsedda fyraårsperioden,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av gemensam nordisk forskning kring amalgam och andra tandfyllnadsmaterial.

Stockholm den 16 mars 1990

Gullan Lindblad (m)

Birger Hagård (m)